

LBRIS

We know
books

**DIANE
CHAMBERLAIN**

**ORĂSELUL
MINCIUNILOR**

Traducere din limba engleză și note
GABRIELA GHIRCOIAȘ

LITERA
București

Fetița s-a ridicat în picioare și a dat să se ducă spre bărbat, dar fratele mai mare a apucat-o de braț și a ținut-o pe loc.

– Nt, a făcut el. E mort de-a binelea. Ș-uite cum i s-a storcit capu’, a spus el, arătând spre cadavru.

– ‘Ai d-acilea! a spus cel mic, făcând cale întoarsă, urmat iute de fratele lui, care o ținea la subsuoară pe sora lor, ca pe o minge de fotbal.

Cel din urmă știa că n-aveau să spună nimănui. Nici mamei, nici altcuiva. Deși erau mici de vârstă, înțelegeau prea bine cum stăteau lucrurile. Un băiat de culoare găsit lângă cadavrul unui alb? Nimeni n-ar fi văzut așa ceva cu ochi buni.

CAPITOLUL 1

Morgan

*Carolina de Nord, penitenciarul de femei
 Raleigh, Carolina de Nord
 8 iunie 2018*

Acel coridor mi-a părut mereu rece, indiferent de anotimp, cu zidurile lui de beton și cu linoleumul care îmi scârțâia sub tălpile încălțărilor de deținută. De aici, n-aveai cum să știi ce anotimp era. Nu-ți dădeai seama dacă era iunie, dacă înfloreau plantele și venea vara. Pentru cei de afară, venea oricum. În cazul meu, asta era cea de a doua vară pe care aveam să mi-o petrec între zidurile de beton ale închisorii. Am încercat din răspuțeri să nu mă gândesc la asta.

– Cine a venit? am întrebat-o pe supraveghetoarea care mă însoțea.

Până acum nu primisem nici o vizită. De multă vreme nu mă mai așteptam să vină vreunul dintre părinții mei și nu sufeream deloc din pricina asta. Doar tata venise o dată, la câteva săptămâni după ce ajunsesem aici, însă, cu toate că încă nu era nici măcar ora prânzului, el deja se îmbătase turtă și nu făcuse altceva decât să țipe. Pe urmă vărsase lacrimile alea siropoase, de bețiv, din pricina cărora m-am simțit întotdeauna prost. Mama n-a călcat pe aici. Arestarea mea i-a

făcut pe amândoi să-și vadă metehnele ca într-o oglindă, așa că au terminat-o cu mine la fel cum am terminat-o și eu cu ei.

- Nu știu, blondino, a răspuns supraveghetoarea.

Era nouă, nu știam cum o chema și nici nu vedeam să-i citesc pe ecusonul agățat la gât, dar, evident, îmi știa deja porecla din închisoare. Chiar dacă era nou-venită la NCCFW, îmi era clar că mai lucrase în penitenciare. Străbătea coridorul cu pași relaxați și o trăda privirea obosită, plictisită și aspră a ochilor ei negri.

M-am îndreptat spre ușa vorbitorului, însă ea m-a apucat de braț.

- Ne-ne-ne, a spus. Nu pe-acolo! Azi tre' să te duc aici.

M-a pus să mă întorc spre ușa unui vorbitor privat și m-am încordat brusc. De ce vorbitor privat? Nu putea fi de bine.

Am intrat în cămăruța în care două femei ședeau de-a lungul unei singure laturi a unei mese. Ambele aveau între patruzeci și cincizeci de ani. Nu purtau uniforme de penitenciar. Erau îmbrăcate în deux-pièces-uri de business, una în bleumarin și cealaltă în cafeniu. Și-au ridicat privirile la mine fără să zâmbescă și n-am izbutit să citesc nimic pe chipurile lor oacheșe. Fără să-mi iau ochii de la ele, m-am așezat de cealaltă parte a mesei. Oare îmi citeau angoasa în privire? Aici învățasem să nu mă încred în nimeni.

- Despre ce e vorba? am întrebat.

Femeia în costum cafeniu s-a aplecat în față, punându-și pe masă și împreunându-și mâinile îngrijite.

- Mă numesc Lisa Williams, s-a prezentat ea.

Avea pe rever o broșă în formă de casă și-mi amintea puțin de Michelle Obama. Părul până la umeri. Sprâncenele impecabile. Numai că nu avea zâmbetul veșnic la îndemână al lui Michelle Obama. Expresia acelei femei era undeva între plictiseală și temere.

- Iar ea e Andrea Fuller, a adăugat femeia. E avocată.

Andrea Fuller m-a privit și a dat din cap. Era mai în vârstă decât credeam. Peste cincizeci. Poate chiar șaiszeci de ani. Avea o coafură afro grizonantă, scurtă și practică. Rujul de un roșu intens.

Am clătinat din cap.

- Nu pricep, am spus, privindu-le pe rând. De ce ați venit la mine?

- Eu și Andrea am venit să-ți oferim o porțiță de scăpare, a spus femeia pe nume Lisa.

I-au fugit ochii la tatuajul dantelat care îmi ieșea de sub mâneca scurtă a cămășii bleu, de penitenciar. Eu creasem designul complex - dantelă neagră, intercalată cu șiraguri de perluțe și bijuterii în formă de candelabru. Lisa și-a ridicat din nou privirea la mine și a continuat:

- Începând de săptămâna viitoare, ți-ai executat pedeapsa minimă. Un an, corect? a întrebat.

Eu am dat vag din cap, așteptând și gândindu-mă la faptul că executasem pedeapsa minimă de un an, dar, cea maximă fiind de trei ani și adăugând la asta tot ceea ce mi se spusese, nu erau șanse să plec nicăieri prea curând.

- Noi... eu și Andrea... încercăm de ceva timp să te eliberăm, a conchis Lisa.

M-am uitat la ea cu ochi goliți de orice expresie.

- De ce? am întrebat. Nici nu mă cunoașteți!

Știam că exista un program prin care studenții la Drept încercau să elibereze deținuții închiși pe nedrept, numai că eu eram singura care considera că întemnițarea fusese o greșeală.

Andrea Fuller și-a dres glasul și a vorbit pentru prima oară:

- Construim cazul pe seama faptului că ești singura calificată să execute o anumită lucrare de care ar vrea Lisa să te ocupi. Eliberarea depinde de disponibilitatea ta de a duce la bun sfârșit acea lucrare și...

- În timp util, a întrerupt-o Lisa.

– Da, există un termen-limită pentru executarea lucrării, a spus Andrea. Și, bineînțeles, în perioada respectivă o să te afli sub supraveghere și totodată o să plătești despăgubiri familiei fetei pe care ai vătămat-o – familia Maxwell, și...

– Stați așa! am exclamat, ridicând mâna, dar, mirată să observ că-mi tremurau degetele, am lăsat-o să-mi cadă în poală. Mai rar, vă rog, am adăugat. Nu reușesc să vă urmăresc.

Mă copleșea felul în care săreau cele două femei de la un subiect la altul. Pentru ce lucrare eram singura calificată? La închisoare lucrasem la spălătorie, unde învășasem să împătutesc cearșafuri în pătrate perfecte și spălaseam vase în apă fierbinte cu clor până când începeau să mă usture ochii. Erau sigurele calificări deosebite la care mă puteam gândi.

Lisa a ridicat și ea mâinile cu palmele în față, ca să oprească discuția.

– Uite cum stau lucrurile, a spus, fără să-și ia ochii de la mine. Știi cine a fost Jesse Jameson Williams?

Toată lumea știa cine fusese Jesse Jameson Williams. Numele m-a transportat brusc într-una din sălile muzeului național din Washington, DC. Trecuseră patru ani. Ba nu, cinci. Aveam șaptesprezece ani pe vremea când fusesem în acea excursie organizată de liceul la care învățam. Pe când colegii mei fuseseră gata să plece de la muzeu, eu voisem să mai rămân, fascinată de arta contemporană, așa că, înainte ca ei să iasă din clădire, m-am ascuns la toaletă. Nu știam și nu-mi păsa încotro se duceau. În mod sigur urma să dau de necaz, dar mă gândisem că aveam eu să mă descurc cumva. Așa că fusesem singură în momentul în care văzusem pentru prima oară o lucrare de Jesse Jameson Williams. Tabloul îmi tăia efectiv răsufarea și mă așezasem pe singura băncuță din galerie ca să-l studiez. Se numea *The Look*. Era un tablou înalt de aproape doi metri și destul de îngust. Înfățișa un bărbat și o femeie îmbrăcați în haine negre, de gală, spate în spate pe un fundal argintiu, scânteietor, atât de aproape trupește

încât nu puteai distinge sacoul lui negru de rochia ei neagră. Erau amândoi de culoare, iar femeia avea pielea mai închisă cu câteva tonuri decât bărbatul. El își ținea ochii plecați, de parcă voia să se uite în spate, la femeie, dar ea avea ochii larg deschiși și se uita la privitor – la mine – ca și cum nu era defel sigură că își dorea să se afle în tablou. Ca și cum ar fi spus „*Ajută-mă*”. După ce mi-am recăpătat răsufarea, am căutat în galerie și am găsit alte câteva tablouri ale lui Jesse Jameson Williams. Apoi, în magazinul muzeului, am răsfoit un album cu picturile lui, dorindu-mi să-mi fi permis să plătesc cei șaptezeci și cinci de dolari pe el.

– E unul dintre pictorii mei preferați, i-am răspuns Lisei.

– Aha! a exclamat ea zâmbind, mă rog, cât de cât, pentru prima oară. Mă bucur să aud asta, pentru că are mare legătură cu propunerea mea.

– Nu înțeleg, am repetat. A murit, nu?

Citiseam despre moartea lui în ziarul din biblioteca închisorii. Avusese nouăzeci și cinci de ani și se vedea că dusese o viață rodnică, dar tot simțisem o mare pierdere atunci când citisem știrea.

– A murit în ianuarie, a răspuns Lisa, iar apoi a adăugat: Jesse Jameson a fost tatăl meu.

– Hai, lasă-mă! am exclamat, spontan, îndreptându-mă de spate.

– Și-a dedicat ultimii douăzeci și cinci de ani din viață sprijinirii tinerilor artiști, mi-a explicat Lisa, iar eu am dat din cap.

Citiseam despre acțiunile lui caritabile. Ajutase artiști care, credea el, promiteau, dar care aveau dificultăți cu școala sau cu familia, ori poate că doar se îndreptau în direcția greșită.

Oare la mine se referea Lisa? Să-mi fi văzut Jesse Williams lucrările pe undeva și să fi considerat că promiteam, că aveam ceva ce nu remarcaseră profesorii mei?

– Țin minte că am citit despre un adolescent pe care l-a ajutat acum câțiva ani, am spus. Nu știu unde am...

– Putea fi vorba despre oricine, a răspuns Lisa dând din mână, nerăbdătoare. Tatăl meu se concentra asupra unui singur tânăr – băiat sau fată – pe rând. Se asigura că tânărul acela beneficia de bani și de sprijin pentru studiile pe care trebuia să le facă. Tata fie că îi expunea lucrările, fie că făcea ceea ce considera de trebuință ca să-i croiască drum mai departe, a explicat ea înclinând din cap, după care a adăugat: A fost un om foarte generos, dar și abil!

– Adică? am întrebat.

– Cu puțin timp înainte să moară, i-ai stârnit *tu* curiozitatea, a răspuns Lisa. Urma ca tu să devii următorul lui proiect.

– Eu? m-am mirat, încruntându-mă. Nici nu l-am cunoscut vreodată. Și sunt albă. Am ridicat o șuviță din părul meu lins și blond deschis ca s-o dovedesc. Cei pe care i-a ajutat nu erau cu toții afro-americieni?

Lisa a clătinat din cap.

– Majoritatea, dar, cu siguranță, nu toți, a răspuns ea, ridicând din umeri. Și, sinceră să fiu, habar n-am ce i-a cășunat pe tine. De multe ori ajuta artiști din Carolina de Nord, deci ar exista un motiv – ești din Cary, nu? –, însă ar fi avut mulți alții dintre care să aleagă. Nu știe nimeni cum ai apărut pe radarul Bunului Samaritean.

Da, era de neînțeles.

– Dar planurile lui cu mine... sau cu oricine... Planurile lui, în general, n-au murit odată cu el?

– Aș vrea eu, a răspuns Lisa, dându-și după ureche, cu un gest istovit, o șuviță din părul în stil Michelle Obama. Tata încă ține frâiele în mână, așa mort cum e, a spus ea aruncându-i o privire avocatei și clătinând din cap, în timp ce eu așteptam cu mâinile în poală, neștiind dacă îmi plăcea sau nu femeia aceea. Locuiam cu el, a continuat Lisa. Eu l-am îngrijit, în vreme ce devenea din ce în ce mai neputincios.

Știa că nu mai avea mult, așa că a chemat avocatul, a spus ea arătând cu capul către Andrea, și și-a modificat testamentul. Începuse să construiască o galerie la Edenton. O galerie de artă, care să găzduiască lucrările lui și ale altor artiști, precum și pe cele ale unor studenți.

– Aha! am exclamat, la fel de nedumerită ca la început. Voia să expună vreuna dintre lucrările mele?

Poate că despre asta era vorba. Poate că auzise despre mine și voia să-mi propulseze cariera, așa cum era, oferindu-mi expunere în galeria lui? Ridicol. De unde să fi auzit de mine? Nu mi-l puteam imagina pe vreunul dintre profesorii mei de la UNC ridicându-mă în slăvi. Și ce – Doamne, iartă-mă! – să expun în galeria lui? Gândurile mi-au zburat la picturile mele, care se aflau cu toatele acasă, la ai mei... dacă nu cumva se descotorosiseră de ele, ceea ce nu m-ar fi mirat.

– Nu-i chiar atât de simplu, a răspuns Lisa. Tata a vrut ca tu să restaurezi o murală din 1940 și a stipulat că galeria nu se poate deschide decât după ce murala restaurată își ocupă locul în foaier. Iar data inaugurării galeriei este 5 august.

Cu siguranță, era o greșeală! Cu siguranță, nu pe mine mă căutau și simțeam cum îmi scăpa printre degete șansa eliberării. Să restaurez o murală? În două luni? În primul rând, n-aveam pic de experiență în conservarea artei, iar în al doilea rând, în cei aproape trei ani de facultate, lucrasem la o singură murală și aceea fusese una simplă, abstractă, de o sută douăzeci de centimetri pe două sute patruzeci. Lucrasem la ea în primul an de facultate, împreună cu un coleg.

– Sunteți sigure că la mine s-a referit? am întrebat.

– Absolut.

– De ce consideră...? De ce ar fi considerat că sunt „singura calificată” ca să fac asta? am întrebat, folosindu-mă de cuvintele lor. De unde știa el de existența mea?

– Cine știe?! a exclamat Lisa, evident enervată de excentricitățile tatălui ei. Nu știu decât că acum ești problema mea.

M-am zbârlit văzând o astfel de atitudine, dar mi-am ținut gura. Dacă într-adevăr acele două femei mă puteau scoate de aici, nu-mi permiteam să le îndepărtez.

- Presupun că te-a considerat calificată în virtutea studiilor tale în domeniul artei, a spus Andrea. Ai studiat artele plastice la universitate, corect?

Am dat din cap în semn că da. Studiasem artele plastice, dar asta n-avea nici o legătură cu restaurarea, fiindcă restaurarea impunea să ai cu totul alte talente decât cele necesare creării unei opere de artă. În plus, în acel ultim an de facultate, nu fusesem tocmai cel mai silitor student. Mă lăsasem absorbită de Trey în loc să învăț. El îmi consumase tot timpul și toată energia. Fusesem greșos de îndrăgostită, vrăjită de atenția pe care el mi-o dădea și de perspectiva viitorului pe care ni-l imaginaserăm împreună. Îmi povestise despre verigheta răposatei lui bunici, sugerând că în curând avea să-mi aparțină. Ce minunat îl crezusem... Student la Drept. Cumsecade. Nemaipomenit de chipeș. Fusesem o proastă. Însă nu și cât să le spun acum celor două femei că n-aveam calificările necesare, când ele voiau să mă scoată de aici.

- Așadar..., unde se află murala asta? am întrebat.

- La Edenton. Ai fi nevoită să locuiești la Edenton, a răspuns Lisa. Împreună cu mine. Casa mea - casa tatălui meu, de fapt - e mare. N-o să ne împiedicăm una de alta.

Nu-mi venea să-mi cred urechilor. Nu numai că ieșeam din închisoare, dar mai ajungeam și să locuiesc în casa lui Jesse Williams? Am simțit pe neașteptate că eram în pericol să-mi dea lacrimile. O, Doamne, câtă nevoie aveam să plec de aici! În ultimul an oribil, căpătasem vânătași și tăieturi, fusesem bătută. Da, învășasem să ripostez, dar nu eram construită pentru asta. Nu eram o bătăușă. Deținutele își băteau joc de mine din pricina vârstei mele, a constituției fragile, a părului platinat. Trăiam într-o stare de frică perpetuă. Nici măcar în celulă nu mă simțeam în siguranță. Colega mea de

celulă era o femeie care nu vorbea. Pur și simplu. Nu auzisem nici măcar o vorbă din gura ei, ci avea doar o veșnică expresie disprețuitoare. Dormeam prost, iepurește, așteptându-mă să mi se taie gâtul în timpul nopții cu vreun cuțit furat.

Și mai erau și coșmarurile legate de Emily Maxwell, dar bănuiam că oricum acestea m-ar fi însoțit oriunde m-aș fi dus.

- O să lucrezi la murală în galerie, care în momentul de față e doar parțial construită, mi-a întrerupt Lisa gândurile. E destul loc în foaiier. Acolo o voia tata expusă.

- Nu e pictată pe un perete?

- Nu, pe pânză, și n-a fost niciodată... agățată, sau cum se spune.

- Instalată, a lămurit-o Andrea.

- Așa, a zis Lisa. N-a fost niciodată instalată.

- Cine a făcut-o?

- O femeie pe nume Anna Dale, a răspuns Lisa. E una dintre acele murale din perioada Marii Crize. Știi că, în timpul crizei economice, guvernul a angajat artiști care să picteze zidurile clădirilor publice? a întrebat ea, iar eu am dat din cap în semn că da, cu toate că nu știam prea multe despre programele de tip WPA¹. Pictura asta trebuia să ajungă la Oficiul Poștal Edenton. Dar Anna Dale a luat-o razna sau ceva de genul ăsta - nu-mi amintesc prea bine ce mi-a spus tata. Și-a pierdut mințile în vreme ce lucra, astfel că produsul final n-a fost niciodată instalat. Murala fost a tatei niște zeci de ani și o vrea - a vrut-o - expusă în foaiierul galeriei. Iar tata a menționat că trebuie să fie gata la data inaugurării galeriei.

- Pe 5 august, a spus Andrea, în caz că nu auzisem de prima dată.

Dar eu auzisem chiar foarte bine.

- În nici două luni, am adăugat.

¹ Administrarea progresului lucrărilor (WPA, redenumită, în 1939, drept Administrarea proiectelor de lucru)

Lisa a răsufolat prelung, îngrijorată.

- Exact, a răspuns. Motiv pentru care trebuie să te apuci numaidecât de lucru.

- În ce stare e murala? am întrebat.

Lisa a ridicat din umeri.

- N-am văzut-o. În toți anii ăștia, a stat rulată într-un colț din debaraua studioului tatei - e o chestie imensă - și nu știu în ce stare se află. Însă se poate salva, cel mai probabil, dacă el se aștepta s-o pui tu la punct.

Am încercat să-mi imaginez în ce stare s-ar fi putut afla o pânză imensă, care stătuse îndesată într-o debara vreme de aproape șaptezeci de ani. Lisa avea nevoie de o companie de restauratori profesioniști, nu de un artist novice. Dar eu aveam nevoie de libertatea mea.

- O să fiu plătită? am întrebat, uitându-mă la Andrea. Dacă e să plătesc despăgubiri...

- Tata a lăsat cincizeci de mii pentru proiect, m-a întrerupt Lisa.

- Pentru toată galeria?

- Nu, a răspuns Lisa. Pentru tine. Ca tu să restaurezi pictura murală. Cincizeci de mii, plus câteva mii pentru materiale.

Cincizeci de mii de dolari? Incredibil! După părerea mea, nici dacă mi-aș fi luat diploma nu erau șanse să găsesc o slujbă pentru care să fiu plătită atât de mult într-un an de muncă, darămite în două luni! O muncă de două luni pe care n-aveam idee cum s-o fac. Am încercat să-mi ascund îndoiala. *Singura calificată?* Nici vorbă!

- Morgan, asta e singura ta posibilitate să scapi de închiisoare, a spus Andrea aplecându-se în față, iar buzele ei roșii au rostit cuvintele răspicat și lent. Dacă îți faci treaba, adică dacă termini lucrarea până pe 5 august - o lucrare *de calitate*, să fim bine înțelese -, o să fii eliberată condiționat și n-o să mai trebuiască să calci niciodată pe aici. În locul tău, m-aș apuca să învăț despre restaurări.

M-am uitat la ușa vorbitorului în care ne aflam. Mi-am închipuit cum ar fi fost să ies și să merg pe coridor spre ieșire și spre libertate. Mi-am închipuit ce piruete aș fi făcut afară, cu brațele întinse, cum aș fi tras în piept tot aerul curat. Totuși, nu credeam să mă eliberez vreodată cu totul de acel loc. Aveam să port povara închisorii peste tot. Chiar în acea clipă, stând pe scaun, simțeam pereții acelei temnițe imaginare închizându-se în jurul meu, deși în gând mă și vedeam ieșind pe poartă.

Cu toate astea, preferam o temniță imaginară în locul acelei închisori reale și hidoase.

- O fac, am spus în cele din urmă, rezemându-mă de spătar. *Cum urma s-o fac, habar n-aveam.*